

under ILOs kompetence, på dagsordenen for den 51. og følgende internationale arbejdskonferencer som en fortsættelse af den drøftelse, der allerede har fundet sted på den 49. arbejdskonference.

71. Konferencen anmoder styrelsesrådet om at overveje foranstaltninger fra den internationale arbejdskonferences side vedrørende egnede forhold i forbindelse med andelsbevægelsens betydning for landboreformer samt oplæring af de nye jordbrugere, der opstår som følge af disse reformer samt af det fornødne personale til en effektiv gennemførelse af reformerne.

72. Konferencen anmoder endvidere styrelsesrådet om fortsat at benytte enhver lejlighed til at gøre den internationale arbejdskonference, regionale konferencer samt faglige og andre af ILO organiserede møder opmærksom på betydningen af, at der gennemføres foranstaltninger til forbedring af agrarstrukturer og andre strukturer, der berører udviklingen i landdistrikterne, og til indførelse af hermed forbundne institutionsmæssige ændringer med henblik på fremme af social retfærdighed.

73. Man bør ligeledes i givet fald overveje at foretage en undersøgelse og eventuel revision af internationale normer med henblik på en forbedring af disse normers effektivitet til fremme af de pågældende arbejders økonomiske og sociale trivsel.

7. Andelsbevægelsens betydning for udviklingslandenes økonomiske og sociale fremgang.

Punkt VII på konferencens dagsorden var „Andelsbevægelsens betydning for udviklingslandenes økonomiske og sociale fremgang.“ Der forelå et vel forberedt dokument herom fra sekretariatet som grundlag for drøftelserne i komiteen. Disse endte med en indstilling til konferencen om vedtagelse af en *henstilling* om spørgsmålet til medlemsregeringerne. Konferencen godkendte dette ved første behandling, hvorefter endelig vedtagelse af en henstilling om spørgsmålet må ventes i konferencens 50. samling 1966.

ILO har helt fra sin første tid beskæftiget sig med andelsbevægelsen. Allerede ved styrelsesrådets 3. møde i marts 1920 etableredes en andels-afdeling under arbejdsbureauet; den skulle tage sig af de sider af andelsbevægelsen, som vedrører forbedringen af arbejdernes økonomiske og sociale kår. I en henvendelse af 1920 opfordredes medlemsregeringerne til at medtage repræ-

sentanter for andelsorganisationerne som rådgivere for delegationerne. Ved den 4. arbejdskonference i 1922 vedtoges det at sikre andelsorganisationer adgang til at udtale sig om arbejdslovgivning på lige fod med private virksomheder, ligesom det blev fastslået, at ILO har brug for andelsorganisationernes erfaringer angående arbejds-spørgsmål. Dette medførte adgang for internationale kooperative organisationer til deltagelse med konsultativ status i konferencens virksomhed, når spørgsmål af interesse for Kooperationen er på dagsordenen. International Co-operative Alliance (ICA) har i kraft heraf en sådan status.

En „correspondance committee on cooperation“ blev etableret, en særlig publikation („Co-operative information“) påbegyndtes, og ILOs andelsafdeling fik ret hurtigt almindelig international anerkendelse som clearing-house for samling og udveksling af oplysninger om andelsbevægelsen.

Der var dengang alene tale om de industrialiserede landes andelsorganisationer. Men allerede i løbet af 30'erne flyttedes eftertrykket noget i retning af interesse for udvikling af andelsbevægelsen i egne af verden, hvor den ikke findes, og hvor der er behov for økonomisk og social udvikling. Det kom først til udtryk i forbindelse med Latin-Amerika i 1936. Ved konferencen i Philadelphia 1944 påkaldtes andelsbevægelsens udvikling i almindelighed som en del af den økonomiske og sociale politik overfor „dependent territories“. I de følgende år fremhævedes andelsbevægelsens betydning for udviklingslandenes fremgang ved udtalelser fra en række specielle og regionale ILO-møder. Som følge af denne officielle positive holdning hos ILO og tilstedeværelsen af dennes andels-afdeling modtog ILO i stigende grad anmodninger om bistand med at finde eksperter vedrørende andelsuddannelse, lovgivning, finansiering, forretningsorganisation o. s. v. I mange tilfælde lykkedes det at imødekomme disse ønsker. ILO har gennemført en lang række internationale uddannelseskurser vedrørende andelsbevægelsen. De danske seminarer, der er holdt hvert år siden 1953 i samarbejde med ILO og FAO vedrørende andelsbevægelsen, indtager en fremtrædende plads i dette program. ILO har desuden formidlet u-lands-stipendiateres studier enkeltvis. Ved siden af u-